

VERSLAG VAN HET INGEVOLGE ARTIKEL 5, SUB D., SUB 2 ARCHIEFBESLUIT 1995 GEVOERDE DRIEHOEKSOVERLEG TUSSEN HET MINISTERIE VAN VOLKSHUISVESTING, RUIMTELIJKE ORDENING EN MILIEUBEHEER, MINISTERIE VAN DEFENSIE, MINISTERIE VAN FINANCIËN, MINISTERIE VAN LANDBOUW, NATUURBEHEER EN VISSERIJ, MINISTERIE VAN ONDERWIJS, CULTUUR EN WETENSCHAPPEN, MINISTERIE VAN SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID, MINISTERIE VAN VOLKSGEZONDHEID, WELZIJN EN SPORT EN DE RIJKSARCHIEFDIENST MET BETREKKING TOT DE SELECTIELIJST, ZOALS BEDOELD IN ARTIKEL 2, EERSTE LID, VAN HET ARCHIEFBESLUIT 1995, VAN ARCHIEFBESCHIEDEN VAN DE MINISTER VAN VOLKSHUISVESTING, RUIMTELIJKE ORDENING EN MILIEUBEHEER, DE MINISTER VAN DEFENSIE, DE MINISTER VAN FINANCIËN, DE MINISTER VAN LANDBOUW, NATUURBEHEER EN VISSERIJ, DE MINISTER VAN ONDERWIJS, CULTUUR EN WETENSCHAPPEN, DE MINISTER VAN SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID EN DE MINISTER VAN VOLKSGEZONDHEID, WELZIJN EN SPORT OP HET BELEIDSTERREIN RUIMTELIJKE ORDENING

E.A.T.M. Scheuder, 8 juni 2001

Inleiding

De voorliggende ontwerp-selectielijst is een selectielijst als bedoeld in artikel 2, eerste lid van het Archiefbesluit 1995 (Stb. 671). De lijst heeft de vorm van een Basisselectiedocument (BSD). Een BSD bestaat voor het grootste deel uit een lijst van handelingen. In een BSD wordt op grond van een aantal selectiecriteria aan elke handeling een waardering gegeven, die neerkomt op een selectiebeslissing met betrekking tot de bescheiden die de neerslag van de handeling vormen (B = te bewaren; V = op termijn te vernietigen).

Het beleidsterrein

Het beleidsterrein ruimtelijke ordening omvat het reguleren van de inrichting en het gebruik van de ruimte in Nederland, mede in relatie tot het gebruik en de inrichting van de ruimte in de buurlanden en de landen behorend tot de EU.

Ruimtelijke ordening wordt wel begrepen als facet van het overheidsbeleid. Dat houdt in dat vanuit één standpunt, b.v. het ruimtelijke, economische of sociale beleid, de overheidsactiviteiten binnen verschillende sectoren worden geïntegreerd, dan wel de belangen vanuit die verschillende sectoren worden afgewogen in een planning. Onder sectorplanning wordt dan verstaan: de concrete programmering van een tak van overheidsactiviteiten (samenvallend met een departement of onderdeel van een departement) gericht op een zo soepel mogelijk verlopen van die activiteit. Onder activiteit wordt dan verstaan: volkshuisvesting, verkeer en vervoer, landbouw, recreatie, natuurbescherming, energievoorziening, waterstaat.

Op al deze beleidsterreinen waarbij het gebruik en de inrichting van de ruimte in Nederland in geding is, worden plannen gemaakt. De ministers, verantwoordelijk voor deze beleidsterreinen zijn elk betrokken bij een of meer onderdelen van de ruimtelijke ordening. De beslissingen betreffende de ligging en bouw van ruimtelijke voorzieningen worden vanaf 1986 in de vorm van een 'planologische kernbeslissing' (pkb) genomen. Voor de totstandkoming van een pkb zijn de vakminister en de minister van VROM verantwoordelijk. Voor de uitvoering van een pkb op een beleidsterrein is alleen de vakminister verantwoordelijkheid. De uitvoering maakt integraal deel uit van het betreffende beleidsterrein.

Deze selectielijst beperkt zich tot de ruimtelijk ordening als overkoepelend of algemeen beleid met betrekking tot de ruimte in het algemeen zoals dat bijvoorbeeld wordt geformuleerd in de nota's ruimtelijke ordening en in de Wet ruimtelijke ordening (nationaal) en tot de integratie van het landelijk beleid met het beleid betreffende de ruimtelijke ordening op regionaal en lokaal niveau. Het toezicht op de gemeentelijke overheden op dit beleidsterrein maakt onderdeel uit van dit beleidsterrein. In deze selectielijst wordt ruimtelijke ordening begrepen als de zorg voor een ordelijke afweging en besluitvorming over ruimtelijke claims. Het gaat dan om de 'horizontale' en om de 'verticale' coördinatie. De horizontale coördinatie betreft de coördinatie tussen de verschillende beleidsterreinen op het facet ruimtelijke ordening. De verticale coördinatie betreft de afstemming van het beleid op het

terrein van de ruimtelijke ordening tussen de verschillende bestuursniveaus: het rijk, de provincie en de gemeenten. Elk van deze niveaus heeft in beginsel de vrijheid een eigen beleid en eigen regelingen vast te stellen, gevolg van de gedecentraliseerde opzet van de bestuurlijke organisatie van Nederland. Om het een en ander in goede banen te leiden is afstemming dus noodzakelijk. De rijksoverheid beschikt over instrumenten om in te grijpen in het beleid van de lagere bestuursorganen. De handelingen op het beleidsterrein ruimtelijke ordening betreffen vooral de voorbereiding, de vaststelling en de evaluatie van het beleid door de rijksoverheid. Er zijn weinig handelingen betreffende de uitvoering van het beleid te vinden.

Werking BSD

Dit BSD wordt thans ter vaststelling aangeboden voor zover het de handelingen betreft van de volgende zorgdragers:

Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, voor de actoren:

- de minister van VROM
- Rijksdienst voor het Nationale Plan
- Rijksplanologische Dienst
- Vaste Commissie van de RNP
- Rijksplanologische Commissie
- Inspecteur van de ruimtelijke ordening
- Raad van Advies voor de ruimtelijke ordening
- Raad voor de ruimtelijke ordening
- VROM-Raad
- Programmeringsoverleg Ruimtelijk Onderzoek
- Waddenadviesraad
- Adviseur ten behoeve van de Raad van State (BARST);

Minister van Defensie voor de actor de minister van Defensie;

Minister van Financiën voor de actor de minister van Financiën;

Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij voor de minister van LNV;

Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen voor de minister van OC en W;

Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid voor de minister van SZW;

Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport voor de minister van VWS.

Het RIO en BSD zijn eveneens gezonden aan de volgende zorgdragers: ministerie van Algemene Zaken; ministerie van Buitenlandse Zaken; ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties; ministerie van Economische Zaken; ministerie van Justitie; ministerie van Verkeer en Waterstaat. Deze zorgdrager nemen niet deel aan deze procedure voor de vaststelling van de selectielijst.

Totstandkoming BSD

Het BSD is gebaseerd op het institutioneel onderzoek dat bij het ministerie van VROM door E.A.T.M. Schreuder werd verricht in de periode 1998-1999. Dit institutioneel onderzoek resulteerde in het PIVOT-rapport *Ruimtelijke ordening en geo-informatie. Rapport institutioneel onderzoek naar de handelingen van de rijksoverheid op het terrein van de ruimtelijke ordening en van de geo-informatie, 1945-1999.*

De inhoud van RIO en BSD alsmede de voorgestelde waardering is beoordeeld door de volgende personen:

Mw. drs. R.W. van Belkum, medewerkster onderafdeling Documentaire Informatievoorziening RPD,
prof. dr. H. van der Cammen, directeur Ruimtelijk Onderzoek en Planontwikkeling RPD,
Dhr. H. Eisma, medewerker Archief Informatie Centrum VROM,
mr. M.C. van der Klooster, hoofd afdeling Bestuursaangelegenheden RPD,
Dhr. R.D. Ramdjielal, hoofd Archief Informatie Centrum VROM,
Mw. J. Schokkenbroek, coördinator onderafdeling Documentaire Informatievoorziening RPD,
Dhr. drs. P. Sierdsma, medewerker Archief Informatie Centrum VROM,
Dhr. drs. T. H. Siraa, bedrijfshistoricus VROM.

Aan het driehoeksoverleg, dat plaatsvond in de periode maart 2000 tot juni 2001 hebben deelgenomen:
Van de zijde van het ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en Milieubeheer

Dhr. ir. J.D. van Amsterdam, medewerker data infrastructuur van de Afdeling Monitoring Ruimtelijke Ontwikkelingen van RPD, directie Ruimtelijk Onderzoek en Planvorming

mw. M.h.b. Doctors van Leeuwen, coördinator/aanspreekpunt Inspectie

Dhr. H. Eisma, medewerker van de Afdeling Archief Informatie Centrum van VROM / Centrale Sector, directie DDI.

Mw. ir. S.M.E.C. Knispel, beleidsmedewerkster van de Afd. Monitoring Ruimtelijke Ontwikkelingen van RPD, Directie Ruimtelijk Onderzoek en Planvorming

Dhr. ir. L.A.D. van der Meij, senior medewerker RPD, directie Uitvoering en coördinatie beleid Staf

Mw. J. Schokkenbroek, coördinator van de Documentaire Informatievoorziening van RPD, directie Bestuur en Ondersteuning

Van de zijde van het ministerie van Defensie:

dhr. J.J.M. Cuijpers van het Centraal Archiefdepot/ Defensie archieven-, registratie- en informatiecentrum

dhr. H.E.M. Mettes, van het Centraal Archiefdepot/ Defensie archieven-, registratie- en informatiecentrum

dhr. mr. C.J. Nagelhout, hoofd van de afdeling Ruimtelijke Ordening en Milieu van de dienst Gebouwen, Werken en Terreinen

dhr. mr. J.J. Sybrandi, senior beleidsmedewerker van de afdeling Ruimtelijke Ordening en Milieu van de dienst Gebouwen, Werken en Terreinen

dhr. C. van Wezel, hoofd afdeling Algemene Zaken van de dienst Gebouwen, Werken en Terreinen.

Van de zijde van het ministerie van Financiën:

mr. E.P. Beimers, waarnemend directeur Directie Financiën Publiekrechtelijke Lichamen

drs. H.J. Hamers, plaatsvervangend directeur Inspectie Rijksfinanciën

P.C.A. Lamboo, stafmedewerker institutioneel onderzoek en selectiebeleid

R. Verheij, medewerker institutioneel onderzoek en archiefselectie

Van de zijde van het ministerie van Landbouw, Visserij en Natuurbeheer:

dhr. G. Rip, archiefmedewerker van de directie Juridische Zaken

dhr. R. Teeuwisse, archiefmedewerker van de directie Juridische Zaken

Van de zijde van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen:

A.L. Vernooij, beleidsmedewerker van de directie Cultureel Erfgoed

C.D.E.M. Vierling, medewerker afdeling Informatiediensten

G.J. Willighagen, hoofd afdeling Informatiediensten

Van de zijde van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid:

dr. G.J.M. de Vries, directeur directie Algemene Sociaal Economische Aangelegenheden

M. Zonneveld, medewerker Departementaal Archief

Van de zijde van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport:

dhr. F. de Bruin, senior beleidsmedewerker van de directie Sociaal Beleid

dhr. drs. L.B. Humbert, adviseur van de Facilitaire Dienst

Van de zijde van de Rijksarchiefdienst:

mw. E.A.T.M. Schreuder

Mw. dr. M.C. van Schendelen trad op als adviseur van de algemene rijksarchivaris namens het Koninklijk Nederlands Historisch Genootschap.

Belangen

Tijdens het opstellen van het BSD en tijdens het gevoerde driehoeksoverleg is rekening gehouden met de in artikel 2, sub c van het Archiefbesluit 1995 genoemde waarde van de archiefbescheiden als bestanddeel van het cultureel erfgoed en het onder sub d. van hetzelfde besluit genoemde belang van de in de archiefbescheiden voorkomende gegevens voor overheidsorganen, voor recht- of bewijszoekenden en voor historisch onderzoek. Als uitgangspunt van het overleg gold de selectiedoelstelling van de Rijksarchiefdienst, die inhoudt dat met de te bewaren gegevens een reconstructie van het handelen van de rijksoverheid op hoofdlijnen ten opzichte van haar omgeving mogelijk moet zijn, waardoor bronnen van de Nederlandse samenleving en cultuur veilig worden gesteld voor blijvende bewaring. De doelstelling is door de deelnemers van het driehoeksoverleg toegepast op het beleidsterrein ruimtelijke ordening. De gemaakte afwegingen zijn als motivatie voor de selectiecriteria in de inleiding van het BSD verwerkt.

Bij de handelingen die zijn gewaardeerd voor vernietiging op termijn, is de termijn vastgesteld met het oog op het belang van de archiefbescheiden voor overheidsorganen en voor de recht- en bewijszoekende burger. De beoordeling en vaststelling van de minimale termijnen zijn geschied door de deskundigen van het ministerie van VROM. De vertegenwoordiger van de Rijksarchiefdienst heeft zich ervan vergewist dat zij gezien hun inbreng en functie inderdaad kunnen gelden als deskundigen op dit terrein. Bovendien heeft de vertegenwoordiger van de Algemene Rijksarchivaris mogen vaststellen hoeveel belang door het ministerie van VROM is gehecht aan enkele specifieke wetten die van belang zijn in verband met de externe verantwoording en de verantwoordelijkheid die het orgaan heeft ten aanzien van de burger en andere beleidsterreinen van de rijksoverheid met betrekking tot het cultureel erfgoed. Dit zijn bijvoorbeeld de Comptabiliteitswet en de Wet openbaarheid van bestuur

Het driehoeksoverleg

In het driehoeksoverleg is de bewaring van digitale gegevensbestanden besproken, handeling 23 en 24. Aan de hand van de catalogus Gegevensbestand van VROM en een notitie van dhr. H. Eisma is met dhr. H. van Amsterdam een indeling gemaakt van de gegevensbestanden die dienen als documentatie en de gegevensbestanden die beschouwd dienen te worden als archiefbescheiden. De gegevensbestanden die door de RPD worden ontvangen (tegen vergoeding) van andere instellingen, de zogenoemde bronhouders, particuliere bedrijven en overheidsinstellingen zoals het CBS, en waarvan de gegevens door de RPD worden gebruikt zonder nadere bewerking, zijn te beschouwen als documentatiemateriaal. De gegevensbestanden die door de RPD zelf worden opgemaakt, en/of die het resultaat zijn van een bewerking van gegevensbestanden van derden kunnen worden beschouwd als archiefmateriaal. De gegevensbestanden die kunnen worden beschouwd als archiefmateriaal, vormen de neerslag van verschillende handelingen. Als deze gegevensbestanden de neerslag vormt van een handeling die wordt bewaard, zoals het vaststellen van een nota ruimtelijke ordening, waarbij digitale kaarten deel uitmaken van de nota, wordt ook het gegevensbestand bewaard. Gegevensbestanden die worden bewerkt door de gegevens zodanig aan elkaar te relateren binnen een bepaalde context, b.v. cultuurhistorie, zonder dat deze bestanden direct onderdeel uitmaken van het beleids- of uitvoeringsproces, vallen onder handeling 24. Het verzamelen van gegevens al dan niet gelijksoortig, zonder deze gegevens vanuit een bepaald gezichtspunt aan elkaar te relateren, vallen onder handeling 23.

Van de zijde van VROM werd voorgesteld de V-termijn te verlengen naar 100 jaar. Van de zijde van de RAD wordt gesteld dat dit mogelijk is, maar dat VROM na zou moeten gaan of die termijn het bedrijfsbelang dient. Daarnaast is het de vraag of digitale bestanden die de neerslag vormen van een handeling die is gewaardeerd met een V, na 100 jaar nog bestaan: d.w.z. leesbaar zijn. Het hanteren van een V-termijn van 100 jaar heeft tot gevolg dat het ministerie in die periode ook al het mogelijk zou moeten doen om de bestanden leesbaar te houden. De RAD vraagt zich af of dergelijke inspanningen in tijd, kennis en geld, niet beter besteed zou kunnen worden aan de bestanden die bewaard moeten worden. Eisma concludeert dat een V-termijn van 20 jaar voldoende zal zijn. De V-termijn gaat in na een laatste actualisatie van een bestand. Zolang een bestand geactualiseerd wordt, blijft het gewoon bewaard. Na afloop van die termijn wordt onderzocht of de gegevens en/of bestanden, die de neerslag vormen van handeling 24, vernietigd zullen worden. Mocht dan blijken dat een langere V-termijn voor de bestanden die vernietigd kunnen worden nodig is, dan kan na die 20

jaar nog altijd besloten worden de termijn te verlengen. De RAD wijst erop dat de selectielijst die nu vastgesteld gaat worden, 20 jaar geldig zal zijn. Een besluit tot verlenging van de V-termijn kan dan genomen worden bij het opstellen van nieuwe selectielijst, welke de selectielijst, die nu wordt vastgesteld zal gaan vervangen.

Van de zijde van de inspectie werd schriftelijk voorgesteld de handelingen van de Inspectie ruimtelijke ordening te waarderen met een B, omdat het eigen producten van de inspectie zijn. In overleg met mw. M.H.B. Doctors van Leeuwen wordt besloten de waardering te handhaven. De waardering V van de handelingen 77, 83, 84, 88, 104 en 105 is gestoeld op het feit dat de inbreng van de Inspectie ruimtelijke ordening streekplannen en bestemmingsplannen betreft, waarbij de provincies en gemeenten de bevoegde overheden zijn. In het algemeen wordt de neerslag van het opstellen van streek en bestemmingsplannen bewaard bij de lagere overheden. De handelingen leiden weliswaar tot eigen producten, maar deze producten (adviezen) zijn vaak geïncorporeerd in de archiefbestanden van gemeenten en provincies. Ook als het gaat om het toezicht, zoals in handeling 104 en 105, heeft het product de facto een vorm van advies.

Het aantekenen van beroep bij de Raad van State, handeling 106, is gewaardeerd met een V, omdat de neerslag van de procedure bij de Raad van State bewaard blijft. Van de zijde van de inspectie wordt gevraagd of onder handeling 106 ook de vervangingsbesluiten vallen. Vervangingsbesluiten worden genomen door de Raad van State. Van de zijde van de RAD wordt gesteld dat het hier gaat om alle neerslag van de handeling, dus ook het vervangingsbesluit, zoals dat bij de Inspectie van de Raad van State wordt ontvangen. Dit besluit wordt als neerslag van de procedure bij de Raad van State bewaard.

Van de zijde van het ministerie van VROM wordt voorgesteld handeling 123 met B te waarderen. Van de zijde van de RAD wordt gesteld dat het belangrijk is de neerslag van het functioneren van de subcommissies te bewaren. Dat is mogelijk met de neerslag van handeling 124 en van de handelingen van de Rijksplanologische Commissie die met B zijn gewaardeerd. De deelnemers aan het driehoeksoverleg besluiten de waardering van handeling 123 te handhaven op V.

Mw. van Schendelen laat schriftelijk weten dat naar haar mening de selectie is geschied op basis van heldere criteria en dat zij kan instemmen met het ontwerp-basisselectiedocument ruimtelijke ordening.